

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport
Glastuinbouwgebied Luttelgeest II

27 oktober 2003

1174-94

ISBN 90-421-1239-5
Utrecht, Commissie voor de milieueffectrapportage.

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING.....	1
2. OORDEEL OVER HET MER.....	2
2.1 Algemeen	2
2.2 Toelichting op het oordeel.....	2
2.2.1 Wateraspecten.....	2
2.2.2 Effecten op natuurgebieden en de woonomgeving	3
2.2.3 Mma en voorkeursalternatief.....	3

1. INLEIDING

De gemeente Noordoostpolder wil in aansluiting op het bestaande kassengebied ten zuiden van de kern Luttelgeest (kassengebied Luttelgeest-I) projectmatig een nieuw, duurzaam glastuinbouwgebied planologisch mogelijk maken. Dit nieuwe glastuinbouwgebied van circa 300 hectare bruto oppervlak wordt aangeduid als Luttelgeest-II. De Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening geeft deze locatie aan als één van de tien te ontwikkelen duurzame glastuinbouwgebieden in Nederland. Voor de bestemmingsplanwijziging wordt een milieueffectrapportage (m.e.r.) doorlopen.

Bij brief van 22 augustus 2003¹ heeft de gemeente Noordoostpolder de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over het opgestelde MER. Het MER is op 22 augustus ter inzage gelegd².

Het advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.³ De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd. De Commissie heeft kennis genomen van de inspraakreacties en adviezer⁴, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Op grond van artikel 7.26, lid 1 van de Wm toetst de Commissie:

- aan de richtlijnen van het MER⁵, zoals vastgesteld op 22 november 2001;
- op eventuele onjuistheden⁶;
- aan de wettelijke regels voor de inhoud van een MER⁷.

Tijdens de toetsing inventariseert de Commissie eerst of er tekortkomingen zijn in het voldoen aan de wettelijke vereisten en de richtlijnen en gaat zij na welke onderdelen van het MER in aanmerking komen voor een positieve vermelding. Vervolgens beoordeelt de Commissie de ernst van de tekortkomingen. Daarbij staat de vraag centraal of de benodigde informatie aanwezig is om het milieubelang een volwaardige plaats te geven bij het besluit over het bestemmingsplan.

Bij de toetsing heeft de Commissie een aantal essentiële tekortkomingen in het MER geconstateerd. Hierover heeft op 10 oktober 2003 een deskundige n-overleg plaats gehad tussen het bevoegd gezag, de initiatiefnemer en de Commissie. Tijdens dit overleg hebben bevoegd gezag en initiatiefnemer aangegeven dat er een aanvulling op het MER zal worden gemaakt die over enkele maanden ter toetsing aan de Commissie aangeboden wordt.

Dit advies bevat het oordeel van de Commissie over het MER inclusief haar aanbevelingen ten behoeve van de opstelling van de aanvulling.

---

¹ Zie bijlage 1.

² Zie bijlage 2.

³ Zie bijlage 3 voor de samenstelling van de werkgroep en andere projectgegevens.

⁴ Zie bijlage 4 voor een lijst hiervan.

⁵ Wm, artikel 7.23, lid 2.

⁶ Wm, artikel 7.23, lid 2.

⁷ Wm, artikel 7.10

2. OORDEEL OVER HET MER

2.1 Algemeen

De Commissie signaleert bij toetsing aan de vastgestelde richtlijnen en de wettelijke inhoudseisen een aantal tekortkomingen, die zij essentieel acht voor het volwaardig meewegen van het milieubelang bij de besluitvorming. Daarom adviseert de Commissie om een **aanvulling op het MER** op te stellen voordat het besluit wordt genomen. Voor de te volgen procedure bij aanvullingen wijst de Commissie op het *Richtsnoer aanvullingen (1994)*. De tekortkomingen betreffen:

- de wateraspecten van het voornemen;
- de beschrijving van effecten van bestrijdingsmiddelen en lichtemissies op nabijgelegen gevoelige gebieden: natuurgebieden en woongebieden;
- de beschrijving van het meest milieuvriendelijke alternatief (mma) en de motivatie en milieuconsequenties van de keuze voor het voorkeursalternatief.

De Commissie adviseert op de bovengenoemde punten een aanvulling op het MER te maken. Het verdient aanbeveling om deze aanvulling na afronding ter inzage te leggen, bijvoorbeeld gelijktijdig met het ontwerp-bestemmingsplan.

2.2 Toelichting op het oordeel

2.2.1 Wateraspecten

Het MER geeft onvoldoende inzicht in de wijze van gietwatervoorziening en afvalwaterverwerking en de milieuconsequenties van de verschillende mogelijkheden. Gelijktijdig met het MER is een haalbaarheidsstudie (gedateerd oktober 2002) ter toetsing voorgelegd. Hierin worden de mogelijkheden voor combinaties van gietwatervoorziening, drainage en afvalwaterverwerking en hun haalbaarheid wel goed beschreven. De resultaten van de haalbaarheidsstudie zijn echter niet verder uitgewerkt in het MER, waardoor de milieuconsequenties van de verschillende opties niet beschreven zijn en geen doorwerking hebben gehad in het voorontwerpbestemmingsplan. In het MER wordt geen relatie gelegd tussen de voorzieningen voor de bedrijven met de verwerking van huishoudelijk afvalwater, terwijl dit in het kader van een integrale aanpak wel praktische voordelen kan opleveren. Als er toch graafwerkzaamheden plaatsvinden, kunnen activiteiten wellicht gecombineerd worden.

In het voorkeursalternatief is dubbele drainage niet opgenomen. Als reden hiervoor wordt genoemd dat dit moeilijk afgedwongen kan worden. Het verschil tussen de gevolgen van het mma (met dubbele drainage) en de gevolgen van een terugvaloptie zonder dubbele drainage wordt in het MER niet inzichtelijk gemaakt (zie ook §2.2.3).

Ten aanzien van de effectbeschrijving voor het aspect water zijn de scores van de alternatieven (zie tabel op pagina 80/81 van het MER) niet overal navolgbaar en onvoldoende onderbouwd:

- Bijvoorbeeld, de totstandkoming van de positieve score voor de gevolgen van het meest milieuvriendelijke alternatief (mma) op het bestaande afvalwatersysteem is onnavolgbaar. In het mma (zie ook §2.2.3) zal met de lokale zuivering zoals nu beschreven in MER een deel van de bestrijdingsmiddelen niet worden verwijderd, waardoor er een toename van de concentratie bestrijdingsmiddelen in het oppervlaktewater binnen het

plangebied optreden. De Commissie is dan ook van mening dat er ten opzichte van de referentiesituatie nauwelijks sprake zal kunnen zijn van een verbetering.

- Onduidelijk is waarom het mma neutraal scoort voor het criterium 'schadelijkheid oppervlaktewater' en positief voor het criterium 'kwaliteit van oppervlaktewater'.

Voor de verschillende alternatieven worden de gevolgen van de toenemende emissie van bestrijdingsmiddelen voor oppervlakte- en grondwater onvoldoende geconcretiseerd en onderbouwd.

‡ De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER de meest kansrijke en milieuvriendelijke mogelijkheden voor afvalwaterverwerking en gietwatervoorziening uit de haalbaarheidsstudie in de effectbeschrijving en alternatievenvergelijking mee te nemen. In de aanvulling zal een integrale afweging van de wateraspecten gepresenteerd worden, waarin de gietwatervoorziening, de afvoer van proceswater, drainage, kwelwater en huishoudelijk afvalwater in onderlinge samenhang geplaatst worden en gerelateerd worden aan de riolering, technische mogelijkheden voor zuivering en de milieugevolgen van restlozing.

‡ De Commissie adviseert om de scores van de verschillende alternatieven beter te onderbouwen in de aanvulling op het MER.

2.2.2

Effecten op natuurgebieden en de woonomgeving

In het MER wordt geconcludeerd dat de verhoogde uitstoot van gewasbeschermingsmiddelen waarschijnlijk geen effect zal hebben op de ecosystemen in de natuurgebieden, zonder dat dit aannemelijk gemaakt wordt. Het MER vermeldt verder dat het assimilatielicht mogelijk een negatief effect zal hebben op de vogels in De Wieden en De Weerribben, zonder dat een schatting gegeven wordt van de omvang van deze effecten en de effectiviteit van mogelijke mitigerende maatregelen, zoals dakafscherming. Deze conclusies zijn grotendeels gebaseerd op 'expert judgement' en er ontbreekt een modelmatige berekening van de belasting van de gevoelige gebieden op basis van bestaand onderzoek om dit deskundigenoordeel aannemelijk te maken.

Ook voor de leefbaarheideffecten op de omwonenden ontbreekt een onderbouwing. De bewoners van het studiegebied zijn gebaat met een goed inzicht in de toekomstige beeldkwaliteit van met name de randen van het kassengebied. Er is geen beeldkwaliteitplan opgesteld voor dit voornemen.

‡ De Commissie adviseert om in de aanvulling op het MER een goed onderbouwde beschrijving te presenteren van de effecten van bestrijdingsmiddelen en licht op de nabijgelegen natuurgebieden en de woonomgeving. Ook de effectiviteit van mogelijk te nemen mitigerende maatregelen dient aan de orde te komen als blijkt dat er significante effecten optreden. Daarnaast dient in de aanvulling inzichtelijk gemaakt te worden welke visueel-landschappelijke effecten er zullen optreden voor omwonenden en op welke wijze een goede landschappelijke inpassing gegarandeerd wordt.

2.2.3

Mma en voorkeursalternatief

In het MER is voor de alternatievenontwikkeling het mma als uitgangspunt genomen. Vervolgens is aangegeven op welke punten in het voorkeursalternatief van het mma is afgeweken.

Op een aantal punten acht de Commissie niet aannemelijk gemaakt in het MER dat het mma het meest milieuvriendelijke alternatief is. Zo is in het mma 'lokale afvalwaterzuivering' opgenomen zonder dat aannemelijk gemaakt wordt dat dit milieuvriendelijker zal zijn dan aansluiting op de

rioolwaterzuiveringsinstallatie. De lokale afvalwaterzuivering zoals nu beschreven in het MER leidt immers tot een toename van de bestrijdingsmiddelen naar het oppervlaktewater in het gebied (zie ook §2.2.1).

In het mma blijven de mogelijkheden voor synergie met glastuinbouwgebied Luttelgeest I, met name ten aanzien van watergebruik, afvalwaterbehandeling en energie, onderbelicht. Dit acht de Commissie met name van belang omdat synergie als belangrijk argument voor de locatiekeuze werd aangevoerd. Daarnaast ontbreken in het mma maatregelen ten aanzien van de atmosferische depositie van bestrijdingsmiddelen en de verstoringeffecten van licht (zie ook §2.2.2).

Ook geeft de beschrijving van het mma en voorkeursalternatief geen duidelijkheid over de biotoopkenmerken van de plaatsen waar de rugstreeppad is aangetroffen en waar en hoe nieuwe biotopen voor deze beschermde soort ingericht zullen worden.

Tenslotte geeft het MER niet alle informatie die nodig is om de consequenties van de keuze voor de terugvalopties in het voorkeursalternatief te kunnen inschatten voor de verschillende milieuaspecten. Het gaat hierbij om een integrale effectbeoordeling. Bijvoorbeeld, de terugvaloptie waarbij geen collectief gietwaterbassin wordt gerealiseerd heeft in eerste instantie gevolgen voor het milieuaspect water. Daarnaast zullen er door het andere ruimtebeslag voor de gietwatervoorziening misschien meer of minder kassen gerealiseerd kunnen worden, waardoor er ook sprake kan zijn van indirecte effecten kunnen hebben op de emissies van afvalwater, CO₂ en licht. Deze komen in het MER niet aan de orde.

‡ De Commissie adviseert om scenario 3 uit de haalbaarheidsstudie in de vergelijkende beschrijving van de milieugevolgen mee te nemen (zie ook §2.2.1). Dit biedt een betere uitwerking van het mma dan momenteel in het MER beschreven is. In het nader uit te werken mma dienen ook aan de orde te komen: mogelijkheden voor synergie met glastuinbouwgebied Luttelgeest I, mitigerende en preventieve maatregelen tegen nadelige gevolgen van strooilicht en bestrijdingsmiddelen (zoals dakafscherming en de toepassing van geheel gesloten kassen), evenals de maatregelen die getroffen worden om nieuwe biotopen voor de rugstreeppad te garanderen.

‡ Een nadere uitwerking van het mma en een update van de milieugevolgen van het mma maakt het noodzakelijk een goede motivatie van de keuze voor terugvalopties in het voorkeursalternatief te geven in de aanvulling op het MER. Hierbij moeten de milieuconsequenties van de keuze voor het voorkeursalternatief ten opzichte van het mma en de referentiesituatie overzichtelijk gepresenteerd worden in een vergelijkende overzichtstabel. Het verdient aanbeveling om in het ontwerp-bestemmingsplan aan te geven hoe de resultaten van de alternatievenvergelijking in de aanvulling op het MER hebben doorgewerkt.